

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

3. Cilt

Ekim - Kasım 1964

10-11. Sayı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
MİLLETÇE CUMHURİYET BAYRAMIMIZI KUTLADIK	227
10 KASIM - ATATÜRK'ÜN 26 NCI ÖLÜM YILDÖNÜMÜ	227
YENİ DİYANET İŞLERİ BAŞKANIMIZ	228
KUR'ÂN-I KERİM'İN TAKVÂ'YA VE BİRLİĞE ÇAĞRISI	230
Osman KESKİOĞLU	
REGAİB KANDİLİ MÜNASEBETİYLE BİR HASBİHAL	232
M. Ragıp İMAMOĞLU	
SAFAHAT'DAN	233
Mehmet Akif ERSOY	
NAMAZ HUZUR VERİR	234
Celal YILDIRIM	
EROZYON VE AHLAK EROZYONU	239
Rahmi ÖZER	
DİNİMİZDE YARDIMLAŞMANIN YERİ VE ÖNEMİ	241
Sâkib YILDIZ	
ALLAH'IN MÜKERREM DİYE ÖVDÜĞÜ İNSANOĞLU	243
Kâmil ÇOKAY	
İHTİKÂR	245
Mahmut Şevket KUŞAK	
1964 YILI YAZ AYLARINDA YAPILAN VAIZLARI OLGUNLAŞ- TIRMA KURSU VE SEMİNER ÇALIŞMALARI KONUSUNDA	247
M. Nafiz AKINOĞLU	
BABALAR, ÇOCUKLARINIZA EŞİT MUAMELE YAPIN	249
Lütfi ŞENTÜRK	
OSMANLI ŞEYHÜLİSLÂMLARI	250
FETVÂ EMİNLERİ	251
M. Vâmık Şükrü ALTINBAŞ	
HABERLER	252

DİNİMİZDE YARDIMLAŞMANIN YERİ VE ÖNEMİ

Sâkıb YILDIZ

Bir milletin veya bir topluluğun yaşama gücü, onu meydana getiren fertlerin birbirlerine yardım etmeleriyle sağlanabilir. Yapılan her türlü yardımlaşma, o topluluğu sınıksız ayakta tutar. Her bakımdan kuvvetli, içten ve dıştan gelecek tehlikelere karşı dâima basiretli bulundurur. Birbirlerine yardım etmeyen, hep kendi menfaat ve çıkarını düşünerek başkalarına sırt çeviren fertlerden meydana gelen topluluklar, bağı kopan tesbih tanelerinin dökülüp saçıldığı gibi dağılmağa mahkûmdurlar.

Birlik ve beraberlik ruhu içinde, kendine sağladığı bir takım faydalarla birlikte başkalarına da yardımcı olma zihniyeti, toplumsal hayatın temel taşıdır. Bir toplum içinde yaşamağa mecbur olan insan hiç bir zaman her türlü ihtiyacını yalnız başına karşılayamaz. Her nekadar bazı lüzumlu ihtiyaçlarını elinde bulunan imkânlarla giderebilirse de önünde sonunda muhakkak bir başkasının yardımını görmek veya yaptığını kullanmak mecburiyetinde kalır. Toplumdaki meslekî guruplar, işte bu ihtiyacın neticesi ortaya çıkmış, yaşama şartları da bu suretle kolaylaşmıştır.

Toplumsal hayatın ilerlemesinde büyük bir rolü olan yardımlaşma duygusu iyice benimsendiği ve uygulandığı takdirde çok hayırlı neticeler meydana gelir. Bunu, bazı canlı varlıklarda da görmek mümkündür. Hepimiz bir arı kovanı, bir karınca yuvasındaki düzenli çalışmalarını, faaliyetlerini biliriz. Bu küçük hayvanlar bile Yaratanın kudretiyle yardımlaşma işgüdüsünü kendilerine o derecede mal etmişlerdir ki, hiçbir arı veya karınca üzerine aldığı vazifeyi yapmaktan, diğerlerine yardımcı olmaktan geri kalmaz. Herbiri aldığı vazifeyi hakkıyla yerine getirir. Eğer bunu yapmıyacak olursa, ya kovulur, ya öldürülür. Bu örnek çalışma ve yardımlaşmadan insan dâima ders almalıdır.

Yardımlaşmanın toplumsal hayattaki yeri ve önemini bu kısa açıklama ile belirttikten sonra, toplum kalkınmasına manevî yönden ışık tutan İslâm Dîninin bu konudaki buyruklarına geçelim :

İnsanları dünya ve âhîret hayatı için dâima iyiye, doğruya ve en güzel sevkeden İslâm Dîni, büyük bir yardımlaşma, zorluklara göğüs gererek el-ele verme neticesinde insanlığa mal olabilmıştır. Peygamberimiz önceleri yakınlarının yardımıyla dîni tebliğ başlatmıştır. Her gün karşılaştığı çeşitli zorluklara sabretmesini bilmiş, aldığı ilâhî emirleri harfiyen yerine getirmeye çalıştığı için, Allah da O'na yardım ederek gayesine ulaşabilmıştır. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm, «Allah sabredenlerle beraberdir», «Yardım edenlere Allah da yardım eder. Muhakkak Allah, çok kuvvetlidir, yegâne Galiptir» (1) buyurarak iyileri ve iyilik yapanları teşvik etmiş, onlara kuvvet vermiştir.

Yardımlaşma dâima müsbet ve yararlı yönde olmalıdır. Cemiyetler, sinesinde iyi ve kötü, faydalı-faydasız her olayı barındırdıkları için, fertlerin

bu konuda çok dikkatli olmaları gerekir. Yardımlaşma, dâima toplumun iyiliğine ve ilerlemesine yarayacak işlere yöneltilmeli, ona faydalı olabilecek işlerde yapılmalıdır. Yoksa toplumun bünyesini sarsacak, onu uçuruma sürükleyecek emeller peşinde koşmak, kastedtiğimiz mânâda yardımlaşma değil, bir nevi mevcut düzeni yıkmak demek olur. Bir takım menfi cereyanlara saplananlar, bilerek veya bilmiyerek onu müdafaa ve hizmet edenler, toplumu faydadan çok zarara sürüklerler. Bu davranış ne dînen, ne de ahlâken kabul edilemeyen bir gerçektir. Çünkü gaye başkalaşmış, bir örtüye bürünerek şekil değiştirmiştir.

Kur'ân-ı Kerîm bu hususta yol gösteriyor: «İyilik etmek, fenalıktan sakınmak hususunda yardımlaşın. Günah işlemek ve haddi aşmak hususunda yardımlaşmayın» (2) buyuruyor. Âyetteki «haddi aşmak» kelimesini, meşru sebeplere dayanan, faydası çoğunluk tarafından kabul edilmiş olan her türlü dîni ve içtimâî olayın karşısında olmak diye açıklayabildiğimiz gibi, yapılması din veya kanun tarafından yasaklanmış olan şeyleri yapmak anlamında da kullanabiliriz.

Bu emriyle dînimiz toplumun kuvvetlenmesi için bizleri yardımlaşmaya dâvet ediyor, hizmete çağırıyor. İyilik etmek, fenalıktan sakınmak hususunda yardımlaşın demekle, îman eden kimselerin yararlı işler yapmasını istiyor. Fenalığa kapılanların ekseriyetini, dîni ve dünyevî bilgileri öğrenmemiş, nefsinin arzularına uymuş kimseler teşkil eder. Eğer biz hakikaten Allah'dan korkar, O'nun emirlerine sınımsız sarılırsak her işimizde bir ilerleme, toplum hayatında da kuvvetli bir birlik sağlamış oluruz. Bu korku ve bağlılık; körükörüne, başkalarının zoruyla değil, bizzat inanarak Kitabımızı baştan sona kadar okuyup öğrenerek olmalıdır.

Hepimiz, «Mü'minler kardeşler» (3) âyetini biliriz, fakat bu bilgimizi bir türlü kuvveden fiile çıkaramayız. Dikkat edilirse bu âyet pek çok gerçekleri ortaya koymaktadır. Kardeş olabilmek, birbirimizi candan sevmek, birbirimize karşı kötülük beslememek, dâima elele vermek, sıkıntılı anlarda yardıma koşmak, birbirimizin canına, malına, namusuna göz dikmemek, haksızlık etmemek, birbirimizi dâima iyiliğe teşvik ederek, kötülükten alıkoymakla mümkün olur. Nedense biz Müslümanlar, dînimizin bâzı içtimâî hakikatlarına eremediğimiz için, kardeşliğin ne demek olduğu üzerinde hiç düşünmüyor, geçici maddî çıkarlar, çeşitli ihtiraslarla birbirimizi eziyor, yerden yere vurmağa çalışıyoruz.

Halbuki iyilik, insanlar arasında yapılan yardımlaşmanın en güzeli, en çok tercih edilenidir. Herhangi bir kimseye veya din kardeşine iyilikte bulunmak, ona en büyük yardımı yapmaktır. Bir borçlunun borcunu ödemesinde yardımcı olmak, yaşama şartları nisbeten zorlaşmış bir kimseye madde-ten ve mânen yardımda bulunmak, fakirlerin, yoksulların elinden tutmak, çeşitli güçlükler içinde çarpınan kimselere hiç olmazsa tatlı sözle, güler yüzle gönüllerini almak, bir iyilik ve aynı zamanda onlara yapılan en kıymet-